

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์   ทักษะคติของเกษตรกรผู้ปลูกชา (เมี่ยง) ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่า
ไม้ ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน   นางสาวปฐวี แสงฉาย

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ชัย พัฒนพงศา	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบูรณ์ สุทธิสุภา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรุงญ์ สุขเกษม	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร คำयोग	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องทักษะคติของเกษตรกรผู้ปลูกชา (เมี่ยง) ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกชา และศึกษาถึงทัศนคติของผู้ทำสวนชาในรูปแบบสวนป่าชาว่ามีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างไร ตลอดจนศึกษาสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพนี้ เพื่อที่จะได้นำไปหาแนวทางในการแก้ไขต่อไป

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเกษตรกรผู้ทำการเกษตรในรูปแบบสวนป่าชา และมีการแปรรูปผลผลิตชาเป็นเมี่ยง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่เขตตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 127 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และใช้ Weight mean score ในการคำนวณหาหน้าหนักคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร ในส่วนค่าของทัศนคตินั้น ได้ใช้ correlation ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชาเป็นพืชที่อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และต่อการปลูกไม้ผลอื่นร่วมกับสวนชา แต่สำหรับในเรื่องการผลิตเมี่ยง เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าการผลิตเมี่ยงมีผลทำให้ป่าไม้ลดลง แต่ก็ไม่ใช่สาเหตุ

ใหญ่ เกษตรกรมีความเห็นว่ากลุ่มที่ทำให้ป่าไม้ลดลงคือกลุ่มผู้ลักลอบตัดไม้เพื่อขาย และการทำไร่เลื่อนลอยของเกษตรกรชาวเขาเผ่าลีซอ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีความต้องการที่จะทำเหมืองต่อไป เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าการผลิตเหมืองมีรายได้ดี ต้นทุนต่ำ และเป็นอาชีพหลักดั้งเดิมที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับ เผ่า อายุ ระดับการศึกษา จำนวนพื้นที่ถือครอง ประสิทธิภาพด้านอาชีพ และรายได้ พบว่าอายุกับจำนวนพื้นที่ถือครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าอายุและจำนวนพื้นที่ถือครองที่ต่างกันจะทำให้เกษตรกรมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่างกัน สำหรับเผ่า ระดับการศึกษา ประสิทธิภาพด้านอาชีพ และรายได้ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

ปัญหาในการประกอบอาชีพของเกษตรกรในการผลิตเหมืองที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ปัญหาเรื่องการตลาดและปัญหาเรื่องวัตถุดิบที่ใช้ทำเชื้อเพลิง เกษตรกรมีความต้องการที่จะปลูกพืชเกษตรอื่น ๆ ร่วมกับสวนชา แต่พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องน้ำในช่วงหน้าแล้ง และความยุ่งยากในการดูแลรักษา ซึ่งก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรมีความต้องการที่จะทำการเกษตรในรูปแบบสวนป่าชาต่อไป เนื่องจากว่าสวนชาทนความแห้งแล้งได้ไม่ต้องการการดูแลรักษามากนัก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรในรูปแบบสวนป่าชาต่อไป เพราะพื้นที่แห่งนี้มีความเหมาะสมในการประกอบอาชีพดังกล่าว และมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของเกษตรกร ซึ่งอาจจะมีการส่งเสริมในด้านการปรับปรุงระบบการผลิต เช่น เพิ่มปริมาณดินต่อพื้นที่ปลูก และการบำรุงรักษาอื่น ๆ เพื่อให้ได้มีผลผลิตสูงตามความต้องการของตลาดชา และคาดว่าชาจะเป็นพืชที่ทำรายได้สำคัญชนิดหนึ่งของที่สูงต่อไปอีกทั้งยังเป็นเกษตรที่ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เหมาะสมที่จะส่งเสริมให้เป็นพืชเศรษฐกิจที่สูง พร้อมกันนี้ ควรมีการส่งเสริมให้มีการปลูกไม้ผลเศรษฐกิจอื่น ๆ และไม้โตเร็วที่เหมาะสมมาปลูกแทรกในสวนเดิมหรือตามขอบรั้ว สำหรับกรณีการผลิตเหมืองพบว่าสถานการณ์ในปัจจุบันนี้ยังเอื้ออำนวยต่ออาชีพการผลิตเหมืองอยู่ ดังนั้นการดำเนินการส่งเสริมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาให้มีความเหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่นและสอดคล้องกับสภาพของเกษตรกรเป็นหลัก และควรหามาตรการต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนวิธีการที่จะตอบสนองความต้องการของเกษตรกรอย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับความถูกต้องตามกฎหมายของสังคม โดยไม่เกิดผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือด้านอื่น ๆ ซึ่งในอนาคตถ้าหากมีการจัดการอย่างถูกต้องและเหมาะสมแล้วก็ไม่เป็นปัญหาอีกต่อไป

Thesis Title   The Attitudes of Tea (Pickled Tea) Growers towards the Conservation of Forest Resources at Tambon Pa Pae, Amphoe Mae Taeng, Changwat Chiang Mai

Author   Patavee Sangchai

M.Sc. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee :

Assist. Prof. Dr. Narinchai Patanapongsa	Chairman
Assoc. Prof. Dr. Paiboon Suthasupa	Member
Assist. Prof. Charoon Sukaseme	Member
Assist. Prof. Dr. Soonthorn Khamyong	Member

Abstract

The purpose of this study was to survey tea farmer's awareness and attitudes regarding forest conservation, and to asses various problems the farmers have in tea production. One hundred and twenty seven tea farmers in the Pa Pae sub-district of Mae Tang, Chiang Mai, were interviewed. Survey responses were analyzed using standard descriptive statistics and correlation analysis.

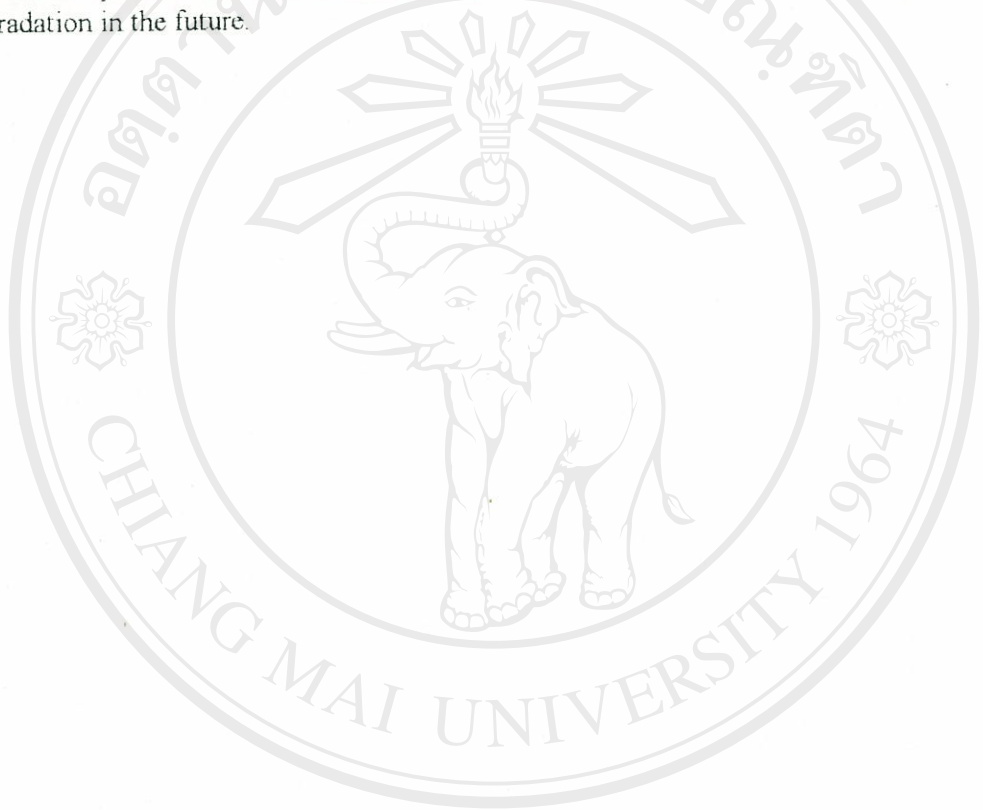
The majority of farmers believed that tea is a good crop for forest conservation and had a positive attitude towards forest conservation, inter-planting fruit trees in their tea plantations. However, they believe that, while the production of pickled tea is not the major cause of deforestation, it contributes significantly to deforestation. They perceive that the major one that cause forest destruction was illegal logging and shifting cultivation. The majority of the farmers plan to continue producing pickled tea because it is profitable, the investment is low, and it is a way of life passed down from their ancestors.

The research also aimed to find the correlation between attitude towards conservation and ethnicity, age, education, size of land holding, work experience, and income. It was found that only age and size of land holding were significantly related to attitudes toward conservation.

Two of the most important problems facing tea farmers regarding the production of pickled tea are: marketing, and the scarcity of fire wood. Most farmers are interested in planting other crops in addition to tea but are restricted by limited water. Water shortage has led to forest tea plantations which do not require much water and can perform satisfactory during the shortage period.

The researcher believes that forest tea plantations should be continued because this method of crop production is well suited to the highland and farmer's way of life. Methods of increasing productivity should be examined. In the near future tea

will remain a golden crop for highlands areas. Considering pickled tea, the environment for pickled tea production is still favorable. However, various local conditions and requirements for pickled tea production, along with its appropriateness and compatibility with the farmer's particular circumstances, should be taken into the consideration. Measures to conserve the forest should be developed and implemented. These measures should be compatible with the society at large and not environmentally destructive. If such measures are implemented, this forest-tea plantation system would be sustainable and should not cause the environmental degradation in the future.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved